

Brusel 23. listopadu 2021
(OR. en)

14046/21

**Interinstitucionální spis:
2008/0140(CNS)**

**SOC 662
ANTIDISCRIM 99
MI 859
JAI 1255
FREMP 268**

ZPRÁVA

Odesílatel:	Předsednictví
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Č. předchozího dokumentu:	13394/21
Č. dok. Komise:	11531/08 - COM(2008) 426 final
Předmět:	Návrh směrnice Rady o provádění zásady rovného zacházení s osobami bez ohledu na náboženské vyznání nebo přesvědčení, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci – zpráva o pokroku

I. ÚVOD

Dne 2. července 2008 přijala Komise návrh směrnice Rady, jejímž cílem je rozšířit ochranu proti diskriminaci z důvodu náboženského vyznání nebo přesvědčení, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace i na jiné oblasti, než je zaměstnání. Navrhovaná horizontální směrnice o rovném zacházení by doplnila stávající právní předpisy ES¹ v této oblasti tím, že by zakázala diskriminaci z výše uvedených důvodů v těchto oblastech: sociální ochrana včetně sociálního zabezpečení a zdravotní péče, vzdělávání a přístup ke zboží a službám, včetně bydlení.

¹ Zejména směrnice Rady 2000/43/ES, 2000/78/ES a 2004/113/ES.

Velká většina delegací návrh v zásadě uvítala, přičemž mnohé delegace potvrdily, že jeho cílem je doplnit stávající právní rámec tím, že řeší všechny čtyři uvedené důvody diskriminace prostřednictvím horizontálního přístupu.

Většina delegací potvrdila, že je v rámci EU důležité prosazovat rovné zacházení jakožto společnou hodnotu. Několik delegací zejména vyzdvihlo význam návrhu v souvislosti s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením (UNCRPD). Některé delegace by však upřednostnily ambicióznější ustanovení o zdravotním postižení.

Přestože zdůraznily význam boje proti diskriminaci, některé delegace v minulosti vyjádřily pochybnosti ohledně nezbytnosti návrhu Komise, neboť měly za to, že návrh v určitých otázkách zasahuje do pravomocí členských států a odporuje zásadám subsidiarity a proporcionality. Některé delegace rovněž požadovaly upřesnění a vyjádřily obavy, zejména pokud jde o nedostatečnou právní jistotu, rozdělení pravomocí a o praktický, finanční a právní dopad návrhu.

Dvě delegace si ponechávají obecné výhrady k návrhu jako takovému.

V současné době si všechny delegace ponechávají ke znění návrhu obecné výhrady přezkumu.

CZ a DK si ponechávají výhrady parlamentního přezkumu. Komise v této fázi potvrdila svůj původní návrh a ponechala si výhradu přezkumu k veškerým jeho změnám, přičemž podporuje hledání kompromisu.

Evropský parlament přijal stanovisko dne 2. dubna 2009² v rámci postupu konzultace. Po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost dne 1. prosince 2009 spadá nyní uvedený návrh pod článek 19 Smlouvy o fungování Evropské unie, a tudíž je třeba jednomyslného přijetí Radou po obdržení *souhlasu* Evropského parlamentu.

² Viz dokument A6-0149/2009. Současný parlament jmenoval zpravodajkou Alici Kuhnkeovou (SE / Zelení / Evropská svobodná aliance).

II. PRÁCE RADY BĚHEM SLOVINSKÉHO PŘEDSEDNICTVÍ

V návaznosti na nový komplexní kompromisní návrh, který byl projednán v květnu³, předložilo slovinské předsednictví poznámku pro řízení rozpravy⁴ obsahující soubor otázek, které se zaměřily na tři hlavní nevyřešené otázky, a to: 1) *subsidiaritu*; 2) *ustanovení o zdravotním postižení (náklady na provádění a soulad s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením)*; a 3) *právní jistotu*. Delegace se těmito otázkami zabývaly na neformálním zasedání Pracovní skupiny pro sociální otázky.⁵ Jednání lze shrnout⁶ takto:

1. Subsidiarita (zejména čl. 2 odst. 8 a čl. 3 odst. 1–2 a 16. bod odůvodnění)

- a) **Je zajištěna správná rovnováha mezi subsidiaritou a ochranou před diskriminací prostřednictvím práva EU?**
- b) **Existuje správná rovnováha mezi ochranou proti diskriminaci na jedné straně a ochranou práv, jako je respektování soukromého a rodinného života, svoboda sdružování a svoboda tisku na straně druhé?**

Řada delegací se domnívala, že nejnovější znění obecně zajistilo správnou rovnováhu mezi subsidiaritou a dalšími aspekty (konkrétně ochranou proti diskriminaci na úrovni EU a ochranou práv, jako je respektování soukromého a rodinného života, svoboda sdružování a svoboda tisku). Některé delegace však rovněž zastávaly názor, že je třeba znění dále doladit.

Další delegace vyjádřily obavy ohledně subsidiarity a právní jistoty a zdůraznily, že je třeba chránit pravomoci členských států, mimo jiné v odvětvích, jako je vzdělávání.

³ Dokument 8549/21. Viz též dokumenty 9108/21 a 9109/21.

⁴ Dokument 12398/21.

⁵ Dne 27. října 2021. S ohledem na zvláštní okolnosti způsobené pandemií COVID-1 se zasedání uskutečnilo ve virtuální podobě.

⁶ Další podrobnosti viz 13394/21.

Některé další delegace se pak domnívaly, že znění bylo příliš oslabeno, čímž se snížila ochrana, kterou poskytuje, a potenciálně se otevřel prostor pro diskriminaci v oblastech, jako je manželské a rodinné právo.

Jedna delegace si rovněž přála, aby byl do znění znovu vložen pojem intersekcionalita.

Zástupce Komise podpořil stávající znění jako základ pro další jednání a potvrdil, že je důležité dodržovat zásadu subsidiarity, kterou je třeba se zabývat v bodech odůvodnění návrhu, jakož i respektovat úlohu Soudního dvora Evropské unie.

V reakci na připomínky delegací zástupce Komise vysvětlil, že:

- směrnice se vztahuje na všechny *obchodní* činnosti související se sdílenou ekonomikou;
- účelem směrnice je zajistit pouze rovný *přístup* ke vzdělání, aniž by zasahovala do vnitrostátních pravomocí, a
- směrnice se může vztahovat pouze na důvody diskriminace uvedené v článku 19 SFEU.

2. Náklady na provádění (zejména článek 15 a body odůvodnění 19ca, cb a cc)

- a) Můžete podpořit ustanovení, která členským státům přiznávají právo požádat o dočasnou výjimku z požadavku na poskytnutí přiměřené úpravy? Jakým způsobem by měla být podle Vás tato ustanovení doladěna?**

b) Můžete uvést příklady konkrétních situací, které byste podle Vás měly být zahrnuty, s ohledem na skutečnost, že pojem „přiměřená úprava“ již implikuje neexistenci neúměrné či nepřiměřené zátěže?

Některé delegace byly v duchu kompromisu odhodlány zvážit myšlenku dočasné výjimky z požadavku poskytovat osobám se zdravotním postižením přiměřenou úpravu. Mezi otázky, které je třeba dále prodiskutovat, však patří i potřeba stanovit použitelná kritéria a slučitelnost směrnice s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením. Jedna delegace navrhla jako možnou alternativu k přímé dočasné výjimce dočasné pozastavení použitelných sankcí. Jiná delegace poukázala na možnost omezit výjimku pouze na nové zboží a služby.

Řada dalších delegací nebyla s to navrhovanou dočasnou výjimku podpořit, neboť by pravděpodobně došlo k oslabení ochrany osob se zdravotním postižením před diskriminací. V této souvislosti některé delegace vyjádřily názor, že pojem nepřiměřená zátěž je dostatečnou ochranou proti nadměrně zatěžujícím povinnostem. Zdůraznily, že v Úmluvě OSN o právech osob se zdravotním postižením se zásada přiměřené úpravy vztahuje na konkrétní situace a vychází z analýzy nepřiměřené zátěže v konkrétním okamžiku, a připomněly, že ustanovení obsažená v návrhu směrnice již byla oslabena během předchozích jednání (např. vypuštěním primárních povinností v oblasti infrastruktury).

Jedna delegace varovala před konkurenčními výhodami, které by mohly vzniknout v případě, že by některé členské státy udělovaly výjimky, zatímco ostatní by zachovaly přísnější pravidla.

Několik delegací považovalo za nezbytnou další analýzu a objasnění navrhovaného ustanovení o výjimce.

Zástupce Komise uznal obavy delegací ohledně ekonomických nákladů na provádění ustanovení o zdravotním postižení obsažených ve směrnici a zdůraznil, že má-li být určitá výjimka považována za základ kompromisu, musí podléhat jasným podmínkám, jež musí členské státy uplatňovat.

Několik delegací vyjádřilo politování nad vypuštěním pojmu „přístupnost“ ze znění, neboť se tím oslabila ochrana poskytovaná osobám se zdravotním postižením, přičemž pojmy „přiměřená úprava“ i „přístupnost“ jsou zahrnuty v Úmluvě OSN o právech osob se zdravotním postižením. Několik delegací rovněž vyjádřilo politování nad tím, že ze znění byl vypuštěn pojem „univerzální design“, který by zajistil širší přístup k rovnému zacházení pro osoby se zdravotním postižením.

Zástupce Komise podpořil stávající znění jako základ pro další práci a připomněl, že původní návrh neobsahuje žádná podrobná ustanovení o přístupnosti a že hlavním cílem je zajistit, aby přístup k různým věcným oblastem, na něž se směrnice vztahuje, nebyl diskriminační.

c) Jste spokojeni se souladem mezi stávajícím zněním a Úmluvou Organizace spojených národů o právech osob se zdravotním postižením?

Několik delegací se domnívalo, že znění je obecně v dostatečném souladu s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením. Některé další však tento názor nesdílely a vyjádřily obavy ohledně právní nejistoty, jakož i varovaly před jakoukoliv negací nebo oslabením ustanovení uvedeného nástroje OSN.

Zástupce Komise poukázal na to, že Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením má platnost v každém případě a že navrhovaná směrnice přispěje k jejímu provádění, aniž by však sama o sobě byla prováděcím právním předpisem.

3. Právní jistota (zejména čl. 2 odst. 7 a 7a)

Můžete podpořit ustanovení týkající se povolených rozdílů v zacházení při poskytování pojišťovacích, bankovních a jiných finančních služeb na základě „věku“ nebo „zdravotního stavu, který může souviset se zdravotním postižením osoby“? Pokud ne, co by se mělo v reakci na Vaše obavy změnit?

Několik delegací podpořilo stávající znění jako základ pro další jednání, s výhradou nezbytného doladění a objasnění. Jedna delegace zdůraznila, že je důležité jasně rozlišovat mezi „zdravotním postižením“ a „zdravotním stavem“. Další delegace zastávala názor, že rozdílné zacházení na základě „věku nebo zdravotního stavu osoby, který může souviset se zdravotním postižením osoby“ je pravděpodobně neslučitelné s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením. Další delegace potvrdily, že je oprávněné zohledňovat věk a zdraví například při výpočtu pojistného, a zdůraznily, že je důležité zajistit objektivní a přiměřenou povahu rozdílů v zacházení. V této souvislosti jedna delegace rovněž zdůraznila potřebu zabývat se otázkou využívání umělé inteligence při rozhodování ze strany poskytovatelů služeb.

III. ZÁVĚR

Přestože bylo během jednání na základě nejnovějšího znění dosaženo určitého pokroku, je zřejmé, že k dosažení požadované jednomyslnosti v Radě bude zapotřebí mnoha další práce.